

Välkomna

Tid	Innehåll	Vem
8.30-9.30	Ankomst och frukostmacka	
9.00	Välkomna	Janet Ågren, kommunalråd Margareta Alfredsson, stadsdirektör Fredrik Lindegren, kulturdirektör/moderator
9.15	Det här är Umeå	Thomas Hansen, kommunikationsdirektör
9.30	Kommunens organisation Vilka gör vad?	Thomas Hansen, kommunikationsdirektör Fredrik Lindegren, kulturdirektör
10.15-10.45	Kaffepaus	
10.45	Ekonomi Hur finansieras kommunen? Hur ser den ekonomiska styrningen ut?	Lena Höök Gustafsson, ekonomidirektör
11.15	Planering, styrning och uppföljning Hur omsätts politik till konkret verksamhet?	Dan Gideonsson, enhetschef styrning och samordning
11.45-12.45	Lunch	
12.45	Juridik för förtroendevalda Vilka lagar och regler behöver jag förhålla mig till?	Carina Lidgren Heimersson, jurist
13.15	Arbetsgivarrollen Vad innebär min arbetsgivarroll?	Karin Ahnqvist, HR-direktör
13.45-14.15	Eftermiddagsfika	
14.15	Förtroendevalda & tjänstepersoner Hur skapar vi ett gott samspel?	Karin Ahnqvist, HR-direktör Eva-Lena Fjällström, säkerhetschef
15.15	Avslutning och sammanfattning	Janet Ågren, kommunalråd Thomas Hansen, kommunikationsdirektör

Hej!

Thomas Hansen

Kommunikationsdirektör

Stå upp/räck upp en hand

- Vilka gör sin första mandatperiod?
- Vilka har suttit fler än tre mandatperioder?
- Vilka har suttit fler än fyra mandatperioder?
- Har vi några ordförande/vice ordförande på plats?
- Har vi några revisorer på plats?
- Har vi några tjänstepersoner/nämndsekreterare/direktörer på plats?

Bidrar till Umeås fortsatta utveckling

- Yngst: Född 2002.
- Äldst: Född 1938.
- Geografisk representation från bl.a. Botsmark, Bullmark, Sävar, Tavelsjö, Hörnefors, Kasamark, Ytterboda, Umeå, Täfteå, Holmsund och Obbola.
- Ni är studenter, pensionärer, egenföretagare, entreprenörer, vårdbiträden, lantbrukare, läkare, lärare, sjuksköterskor, busschaufför, kommunikatör, jurist, grafiker, analytiker och ekonom (för att nämna några).

”Det här är Umeå”

Vårt Umeå.

An aerial photograph of Umeå, Sweden, during a dramatic sunset. The sun is low on the horizon, casting a golden glow over the city and the Umeå River. The sky is filled with dark, heavy clouds that catch the light, creating a mix of orange, yellow, and deep blue. In the foreground, the rooftops of residential houses are visible. In the middle ground, several modern buildings, including a prominent white, multi-story structure with horizontal bands, stand along the riverbank. The overall atmosphere is serene and picturesque.

Plats.
Kommun.
Arbetsgivare.

Vi är 131 000*

*SCB 2022

UMEÅ
KOMMUN

Över 12 000 medarbetare
som jobbar för en
fungerande vardag.

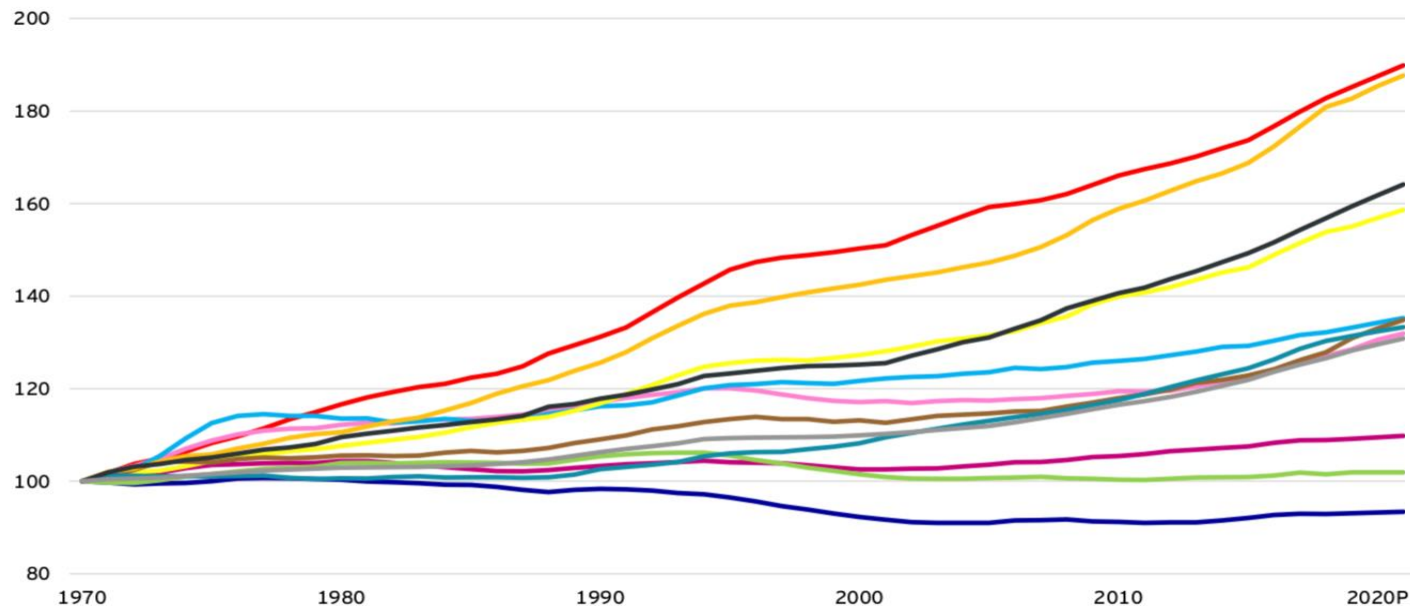

Vi sätter guldkant på tillvaron,
genom ett genomtänkt arbete
som syns och bidrar till ökad
trivsel.

Befolkningstillväxt sen 1970

Index = 100

Umeå

Uppsala

Växjö

Linköping

Luleå

Skövde

Västerås

Östersund

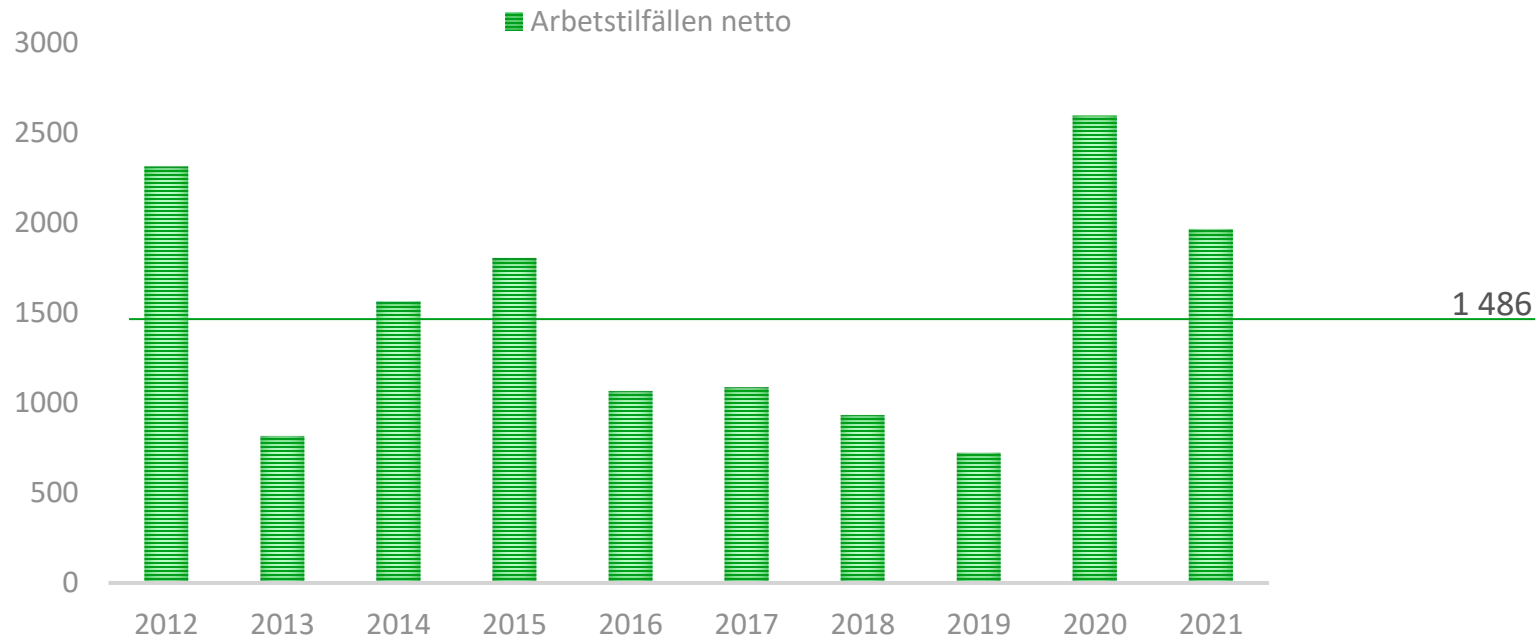
Stockholm

Sundsvall

Skellefteå

Örnsköldsvik

En av Sveriges främsta tillväxtkommuner

*ny beräkningsmetod från 2020
källa SCB

En av Sveriges bästa idrottsstäder!

- **1 – Umeå utsedd som Sveriges bästa Idrottsstad tre gånger de senaste fyra åren**
- 1 000 000 - aktiviteter för barn och ungdomar 7-20 år
- **49-51 – aktiviteter är jämställda, killar/tjejer**
- **750- registrerade föreningar**
- 16 - mötesplatser för ungdomar (inkl. mobil gård, fritid för alla och digital gård)
- **63 – miljoner kronor i stöd till föreningslivet**
- 90 - % kommunal subventionering av fritids och idrottsanläggningar till föreningar
- **16 – mil elbelysta skidspår**
- 4 – inomhus badanläggningar
- 3 – tempererade utomhusbad
- 60 – isbanor
- 3 – idrottscentra (Umeå energi arena, Winpos arena, Nolia)
- + konstgräsplaner, idrottshallar på stadsdelar, havsbad, friluftsområden/naturvårdsområde
- **Del i stora arrangemang bl.a. SM veckan 2023 i Umeå och VM rallyt**

Hjälteföreningen prisades på Idrottsgalan: En fantastisk känsla

PLUS Publicerad igår kl. 18:00 - Uppdaterad idag kl. 09:12

JESPER ZERMAN
Eidsjälarna John Gröntvedt och Cecilia Brönemyr (i mitten) tog emot priset av Pär Johansson från Glada Hudik-teatern.

Bild: VK.se

Thorengruppen jublar. Foto: Bildbyrå/Arkivbild

Thorengruppen vann Champions Cup – storstjärnan bakom segern

UPPDATERAD 8 JANUARI 2023 PUBLICERAD 8 JANUARI 2023

Bild: svt.se

A photograph of a musician performing on stage. The musician is seen from behind, wearing a dark outfit, and is playing an electric guitar. The stage is illuminated with vibrant blue and purple spotlights, creating a dramatic atmosphere. In the background, a drum set and other musical equipment are visible. The text "2000 besökare/dag i Väven" is overlaid on the left side of the image.

2000 besökare/dag i Väven

Vi satsar mest på kultur
per capita i Sverige

A musician with long hair is seen from behind, playing an electric guitar on a stage. The scene is illuminated with vibrant blue and purple spotlights, creating a dramatic atmosphere. The musician is positioned in the center-right of the frame, with various stage equipment like microphones and stands visible around them.

Umeås befolkning är
bland de nöjdaste i
Sverige över det
kulturutbud som finns i
kommunen, enligt SCB

24 350

barn, elever och vuxna i kommunal
utbildningsverksamhet

4 634

medarbetare inom
utbildningsförvaltningen

Goda män, förvaltare
och förmyndare gör
skillnad för 2968
medmänniskor

Umeåregionens brandförsvaret
bidrar till att vi växer tryggt och
säkert

UMEÅ
KOMMUN

Seniortorget

Utmaningar som
kräver nytänk

"도로 표지판에 여성도 그려 넣자" 도시 곳곳 성 평등 새기는 우메오

도시의 변화는 시민들의 참여와 관심이 있어야 가능합니다. 우메오의 변화는 시민들의 적극적인 참여와 관심이 있었기 때문에 가능했습니다.

우메오의 변화는 시민들의 참여와 관심이 있어야 가능합니다. 우메오의 변화는 시민들의 적극적인 참여와 관심이 있었기 때문에 가능했습니다. 도시의 변화는 시민들의 참여와 관심이 있어야 가능합니다. 우메오의 변화는 시민들의 적극적인 참여와 관심이 있었기 때문에 가능했습니다.

우메오의 변화는 시민들의 참여와 관심이 있어야 가능합니다. 우메오의 변화는 시민들의 적극적인 참여와 관심이 있었기 때문에 가능했습니다. 도시의 변화는 시민들의 참여와 관심이 있어야 가능합니다. 우메오의 변화는 시민들의 적극적인 참여와 관심이 있었기 때문에 가능했습니다.

다문화

다문화 관련 소식과 정보

BEING ART

문화 예술 관련 소식

이마지

이마지 관련 소식

LIVING CITIES

(Re)designing the city for women

Urban planning that caters to needs of female residents makes for fairer, greener cities, experts say.

The statue "Listen", inaugurated in 2010 to celebrate the #metoo movement and symbolize Umeå's stance against sexual harassment, towers over Umeå's Town Hall Square | Giovanna Coi/POLITICO

BY GIOVANNA COI

JUNE 22, 2022 | 2:42 PM CET | 7 MINUTES READ

Veta: Umeå är plats som fortsätter växa och utmana. I den utvecklingen är kommunen viktig.

Känna: Stolthet över att mycket som görs är bra – samtidigt finns utrymme för utveckling.

Göra: Använd dessa insikter och utbildningstillfällen för att få fler legobitar i era uppdrag.

An aerial photograph of a modern, multi-story building with a glass and wood facade, situated on a riverbank at dusk. The building's interior lights are on, and the sky is filled with dramatic, colorful clouds. The river reflects the building and the sky. In the background, a bridge spans the river, and other city buildings are visible under the twilight sky.

Kommunens organisation

Vision

Vision

”Vi ska ha 200 000
invånare år 2050”

Verksamhetsidé

"Med gemensamma krafter skapar vi ett gott liv i Umeå. Vi bidrar till välfärd för alla och ger goda förutsättningar för företagande, fritid och kultur."

Gemensam värdegrund

Vi jobbar utifrån en gemensam värdegrund.

Medborgarfokus: Vi skapar värde för dem vi finns till för.

Öppenhet: Vi är tillgängliga, tydliga och lyssnar med omtanke.

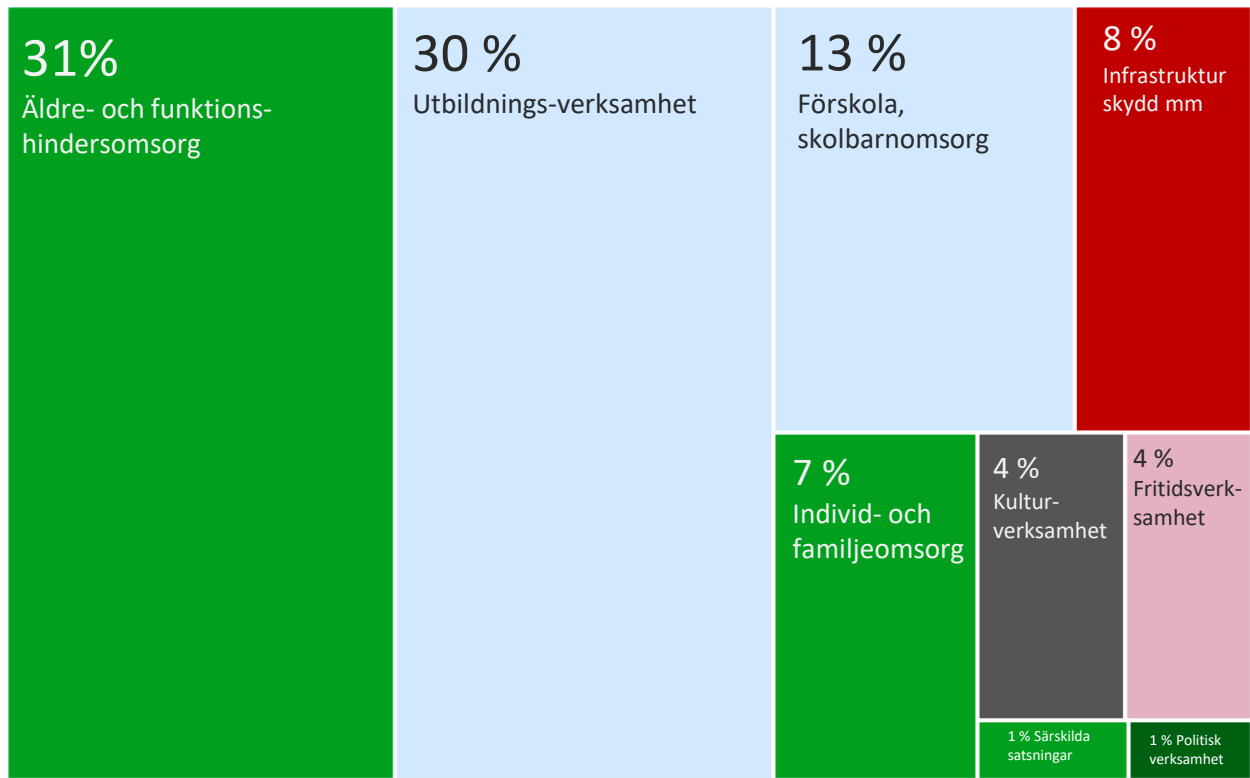
Tillit: Vi har förtroende för varandra och vår förmåga att möta utmaningar.

Ständiga förbättringar: Vi utvecklas positivt genom ständiga förbättringar och förnyelse.

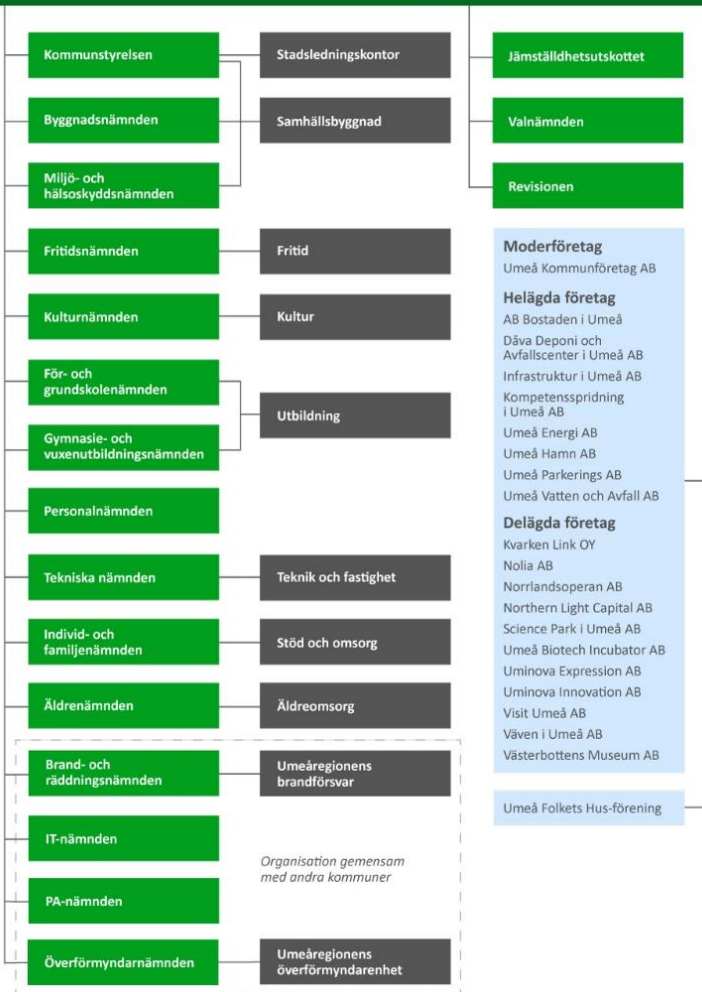
Fördelning av medel

Uppdelning enligt SCB, inte förvaltningar. Källa: Nettokostnad per invånare 2021, Kolada

Hur är vi organiserade då?

Kommunfullmäktige

Stadsledningskontor
Margaretha Alfredsson

Samhällsbyggnad
Rune Brandt

Fritid
Stefan Hildingsson

Kultur
Fredrik Lindegren

Utbildning
Anne-Christine Gradin

Teknik & Fastighet
Karin Isaksson

Stöd och omsorg
Karolina Lundqvist

Äldreomsorg
Pernilla Henriksson

Umeåregionens brandförvar
Eva-Lena Fjellström

Umeåregionens
överförmyndarenhet
Åsa Pålsson Stråe

Det finns fler som är en del
av kommunkoncernen

UMEÅ KOMMUN

Umeå Kommunföretag AB

AB Bostaden

Dåva Deponi
i Umeå AB

Infrastruktur i Umeå
AB (INAB)

Kompetensspridning
i Umeå AB

Umeå Energi AB

Umeå Parkerings AB

Umeå Vatten och
Avfall AB

Umeå Hamn AB

Västerbottens
Museum AB
(60 %)

Science Park i Umeå
AB
(51 %)

Kvarken Link OY
(50 %)

Väven i Umeå
(50 %)

Nolia AB
(50 %)

Norrlandsoperan AB
(40 %)

Visit Umeå AB
(28 %)

Uminova Innovation
AB
(25,15 %)

UBI
Umeå Biotech
Incubator AB
(25,15 %)

Uminova Expression
AB
(25 %)

Umeå Folketshus-
förening
(98 %)

Och framåt då?

Omvärld i förändring

Tack! Vem vill fika?

Kaffepaus

Åter 10.45

Ekonomi

- Hur finansieras verksamheten?
- Vad använder kommunen pengarna till?
- Ekonomistyrning i korthet
- Utmaningar och möjligheter

Lena Höök Gustafsson

Ekonomidirektör

Hur finansieras verksamheten?

Hur finansieras verksamheten?

Primärkommun

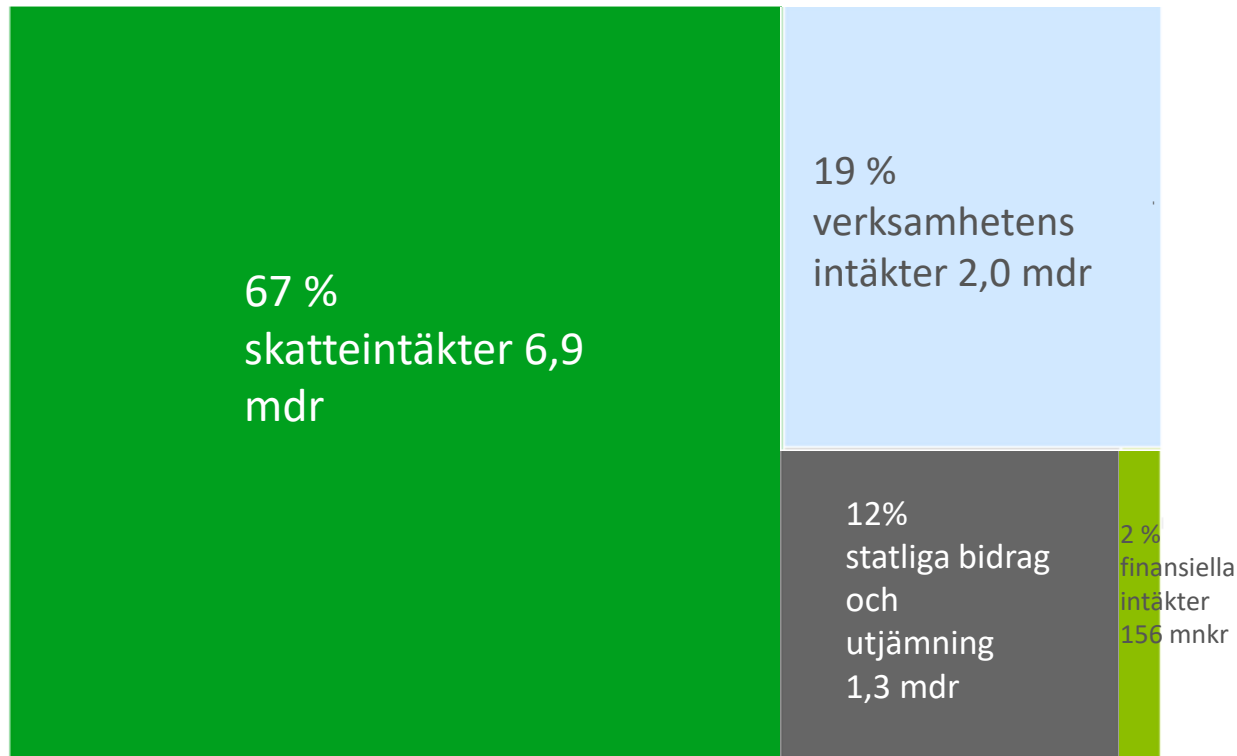
Finansieras huvudsakligen av skatteintäkter

Kommunala bolag

Aktiebolag som i huvudsak bedrivs på affärsmässiga grunder.

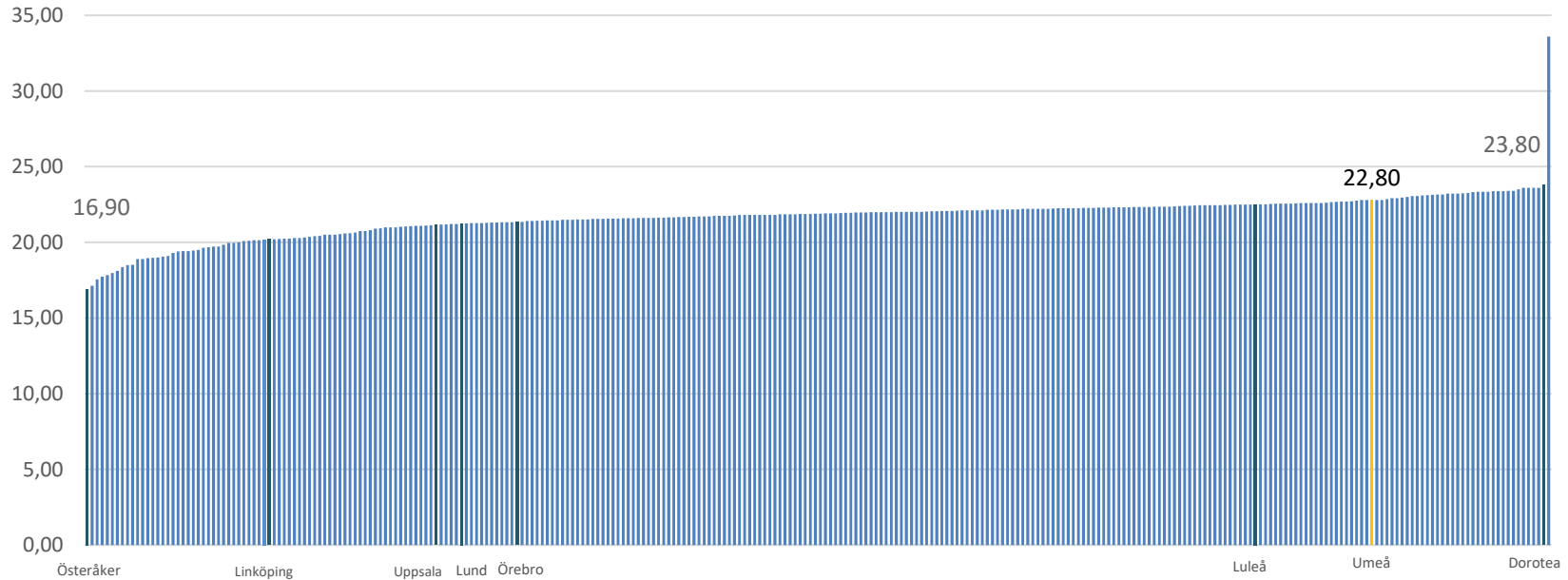
Finansieras av intäkter i form av taxor och avgifter.

Kommunens intäkter 2021: 10,2 miljarder kronor

Hur stor är kommunalskatten?

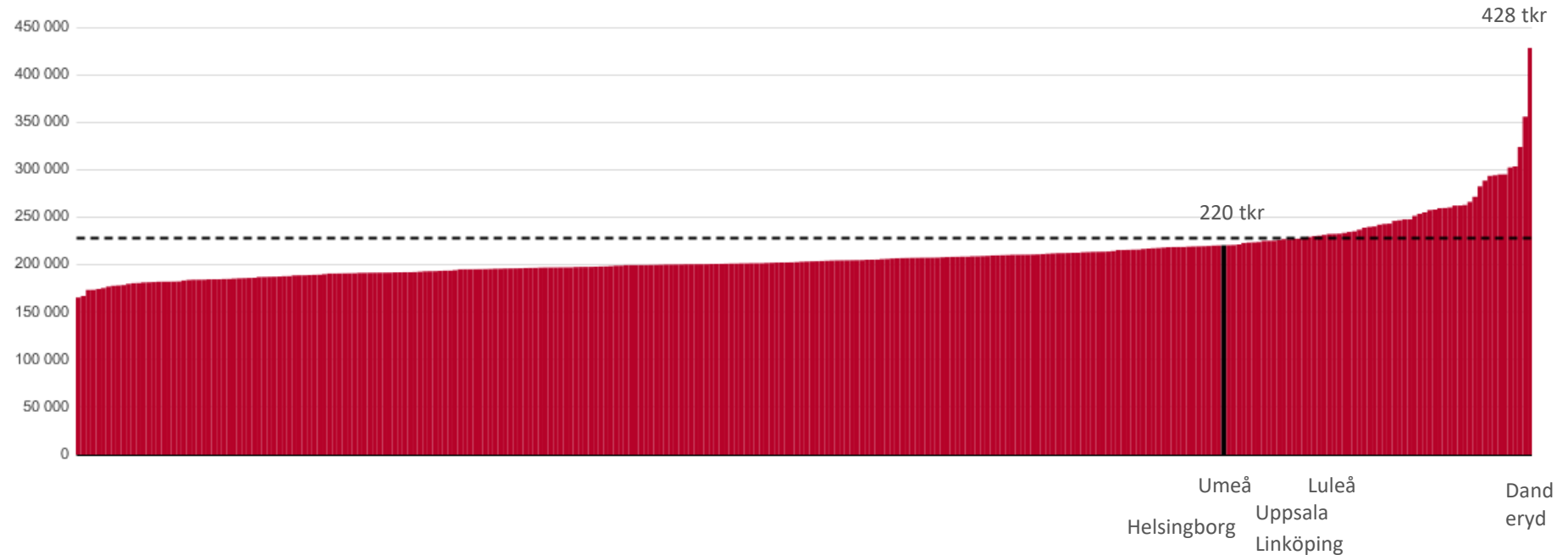

Österåker tar ut 6,90 kr
mindre i skatt än Dorotea

Skattesats 2022. Källa: Kolada

Skattekraft - skatteunderlag i kronor per invånare.

Skattekraft kommun, kr/inv

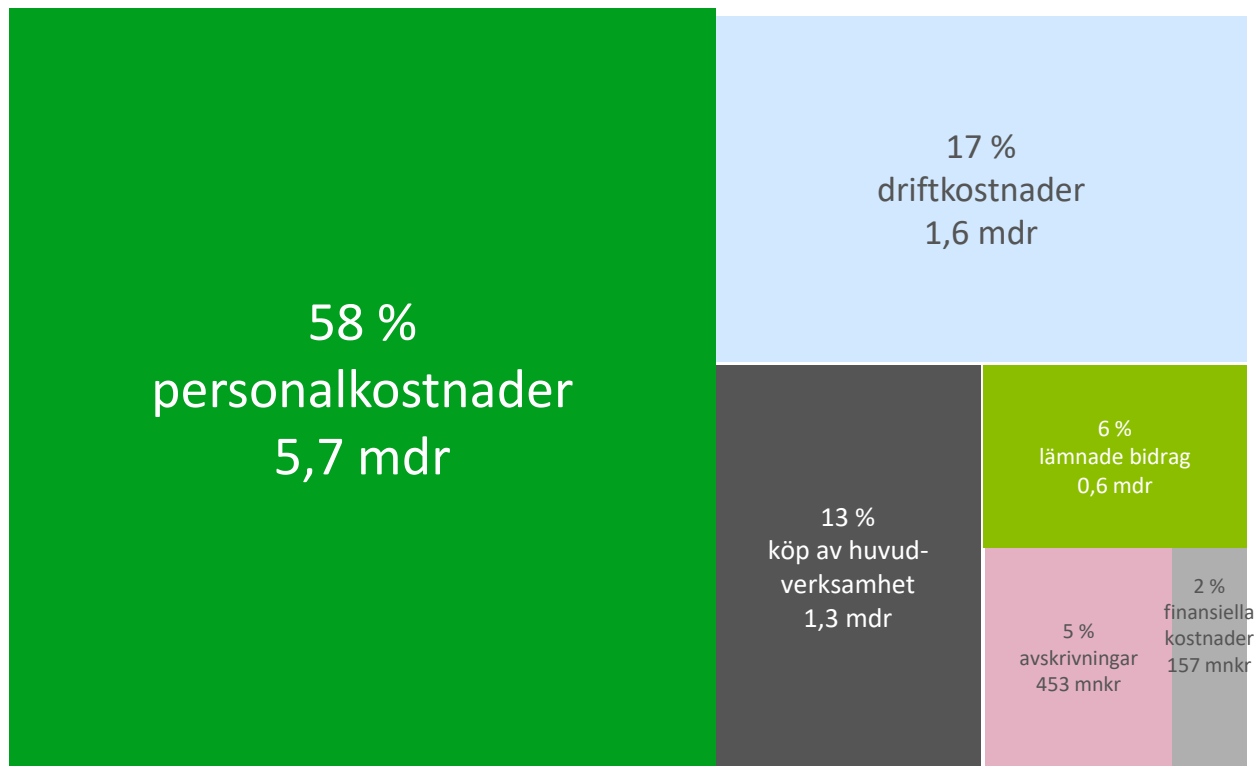

Det kommunala utjämningsystemet

- Statens verktyg för att ge kommunerna *likvärdiga ekonomiska förutsättningar* att bedriva kommunal verksamhet.
- Om det kommunala utjämningsystemet fungerar på ett tillfredsställande sätt ska skillnader i skattesatser mellan kommunerna framför allt bero på skillnader i servicenivå, effektivitet och avgiftsuttag.
- Två delar:
  - Inkomstutjämning - utjämnar för skillnader i skattekraft mellan kommunerna
  - Kostnadsutjämning - utjämning för kostnadsskillnader som uppstår på grund av att kommunerna har olika strukturella förutsättningar

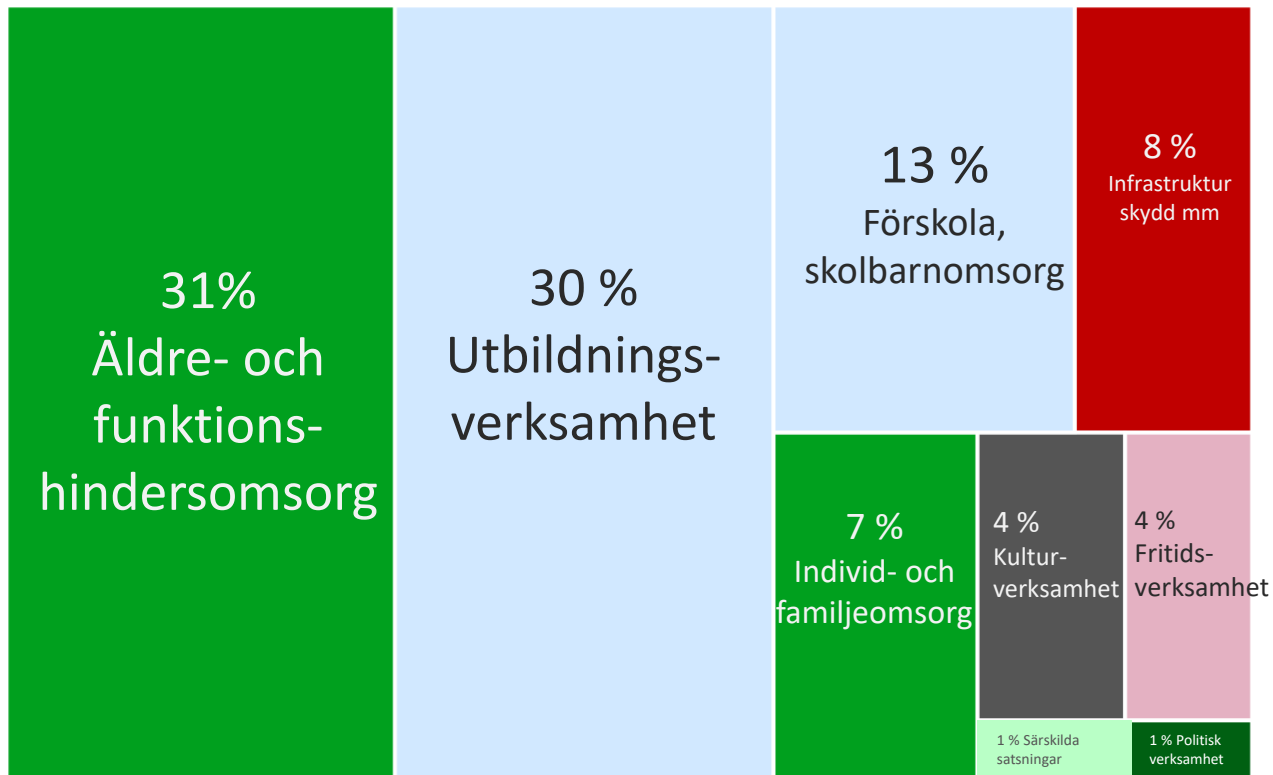
Vad använder kommunen pengarna till?

Vad används kommunens pengar till?

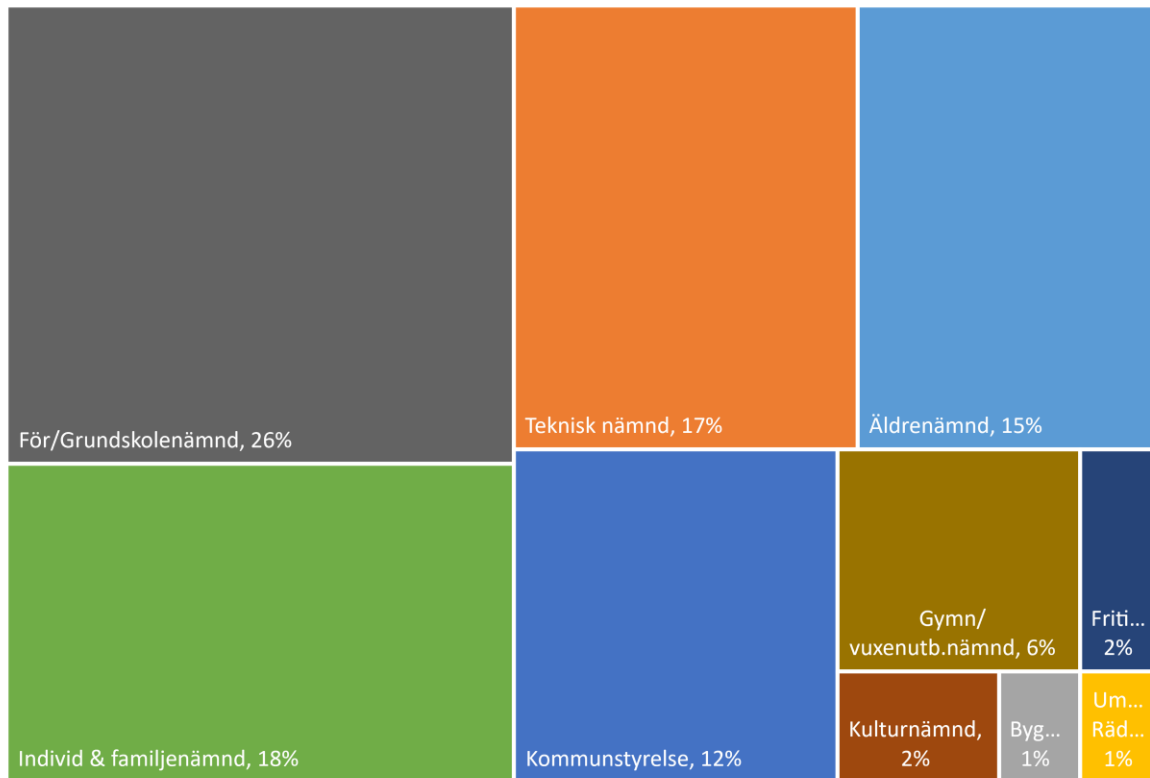

Kostnadsslag

Vad används kommunens pengar till?

Hur används pengarna?

Organisatoriskt perspektiv

Kommunstyrelse
Personalnämnd
Valnämnd
För/Grundskolenämnd
Individ & familjenämnd
Teknisk nämnd
Äldrenämnd
Gymn/vuxenutb.nämnd
Byggnadsnämnd
Miljö- & hälsoskyddsnämnd
Fritidsnämnd
Kulturnämnd
Umeåreg. räddningsnämnd
Överförmyndarnämnd
Gem IT-nämnd Ume-Ske
Gem PA-nämnd Umereg

Ekonomistyrning i korthet

Balanskravet - kommunallagens styrning av kommunen

Kommunallagens balanskrav:

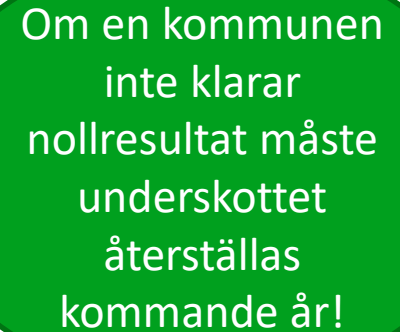
Kommunens intäkter ska överstiga kostnaderna = kommunen måste gå med överskott

Tre anledningar:

- Utan överskott, ingen **buffert** för oförutsedda kostnader.
- Utan överskott kan vi inte ersätta gamla förskolor, skolor och äldreboenden med nya (**investeringsutrymme**).
- Utan överskott fortsätter vår **låneskuld** att öka, på sikt ger det sämre välfärd.

Men, självkostnadsprincipen då?

Självkostnadsprincipen förbjuder inte överskott, den förbjuder att kommunen bedrivs med vinstsyfte.

Om en kommunen
inte klarar
nollresultat måste
underskottet
återställas
kommande år!

God ekonomisk hushållning

- Balanskravet i lagstiftningen säger inget om hur stort överskottet ska vara.
- I praktiken räcker dock inte ett nollresultat för en sund kommunal ekonomi. Kommuner behöver *överskott* för att inte underminera ekonomin.
- *Hur stora* överskott som krävs ser dock olika ut för olika kommuner. Beror på:
  - Befolkningsutveckling
  - Investeringsbehov
  - Soliditet
- Hitta samklngen mellan nu och sedan, bra verksamhet idag och goda förutsättningar för imorgon.

Varje generation ska bära sina
kostnader, inte vältra över till
kommande generationer

God ekonomisk hushållning Umeå kommun

Finansiella mål:

- Resultatet i förhållande till skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning ska uppgå till lägst 1 procent
- Självfinansieringsgraden ska öka i förhållande till snittet de senaste fem åren, exklusive exploateringsintäkter

Regler för god ekonomisk hushållning (urval):

- Umeå kommuns verksamhet styrs av KF:s uppdrag, mål och budgetramar för drift och investeringar. *Budgetram för nämnd innefattar medelstilledning för samtliga kostnader för nämndens verksamhet.*
- Nämnder som redovisar eller befarar underskott som överstiger en procent av tilldelad budgetram ska, om underskottet uppgår till mer än en miljon, snarast redovisa en pris- och tidsatt åtgärdsplan till KS och vidta de åtgärder som krävs för att uppnå en budget i balans.
- Den ekonomiska planeringen ska utgå från *försiktighetsprincipen*, där säkerhet i antaganden är en viktig förutsättning.

Ekonomistyrning - nämnder

Hur nämnderna erhåller medel:

- Årliga anslag från kommunfullmäktige (nettokostnadsramar)
  - Avgifter från medborgare eller företag (beslutas av KF)
  - Riktade statsbidrag
- Olika grad för olika nämnder

Nämnderna beslutar om hur medlen fördelas/används *inom* nämnden.

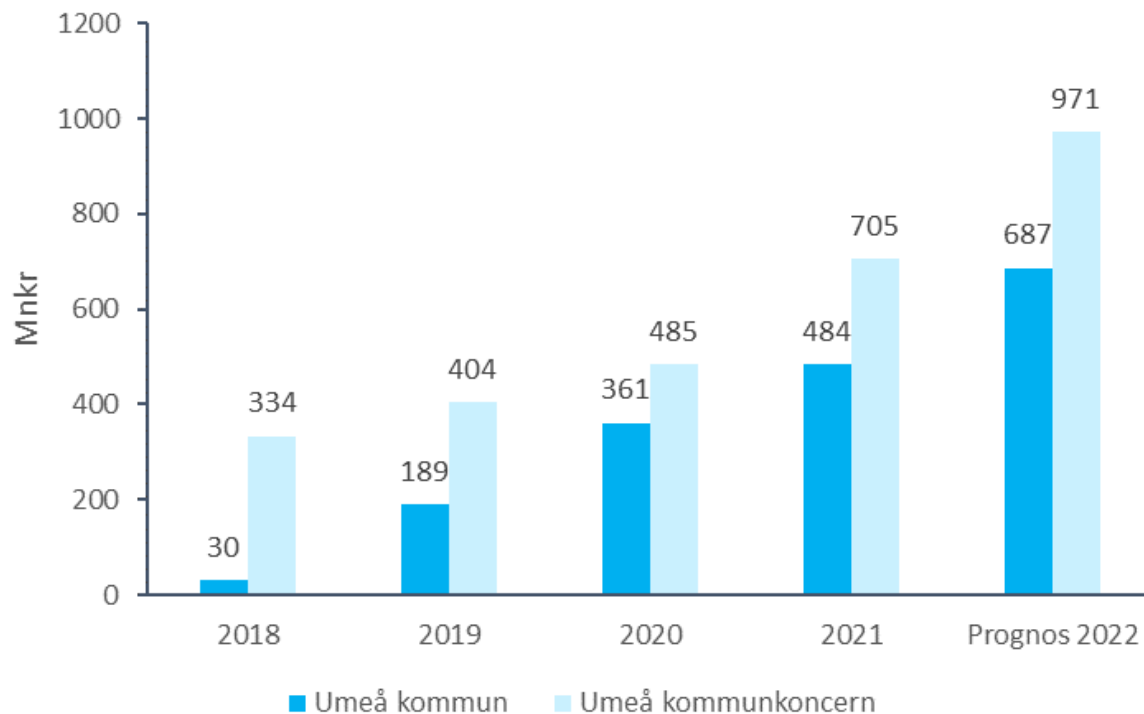
Umeå kommuns alla nämnder är anslagsfinansierade!

Prioriteringsprinciper i Umeå kommun

Om kommunfullmäktige inte fastställt annat så gäller:

- 1. Medel före grunduppdrag:** Tillgängliga medel styr grunduppdragets omfattning
- 2. Grunduppdrag före inriktningsmål:** Om tillgängliga medel ej räcker ska grunduppdrag fastställt av kommunfullmäktige prioriteras före inriktningsmål fastställda av kommunfullmäktige
- 3. Grunduppdrag och inriktningsmål före tilläggsuppdrag:** Om tillgängliga medel ej räcker ska grunduppdrag och inriktningsmål fastställt av kommunfullmäktige prioriteras före eventuella tilläggsuppdrag fastställda av kommunfullmäktige

Resultatet de senaste åren

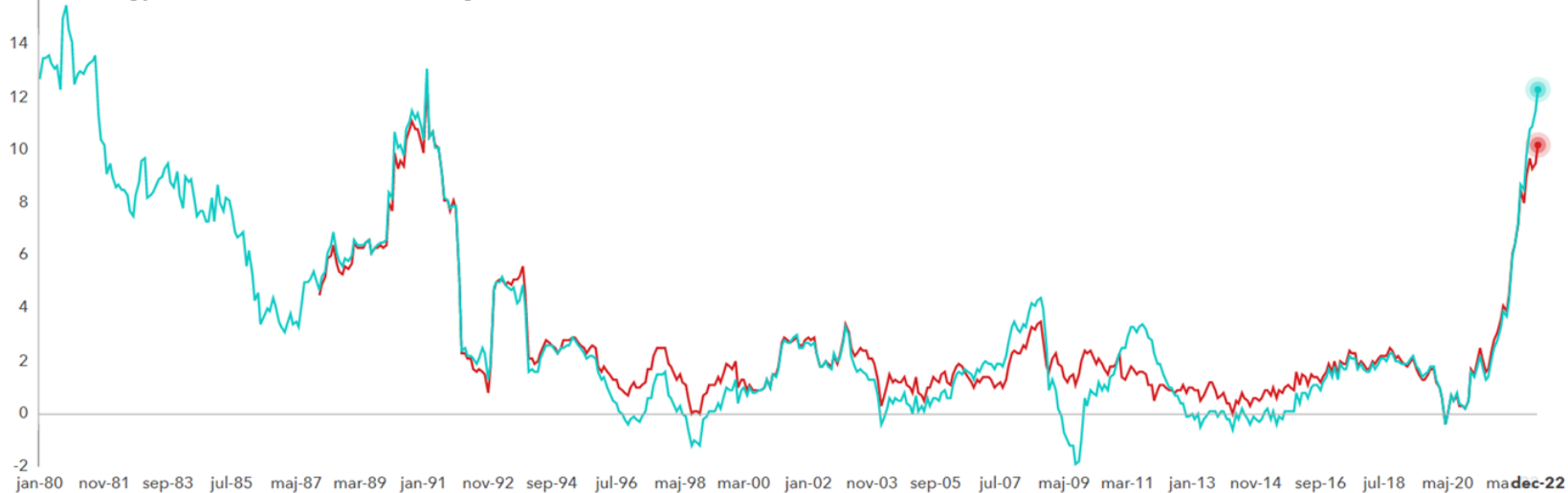
Kommunens resultat beror i huvudsak på:

- Ökade skatteintäkter
- Generella statsbidrag
- Elhandelsintäkter
- Lägre efterfrågan på verksamhet

Utmaningar och möjligheter

Inflation

Förändring jämfört med motsvarande månad föregående år

10,2 KPIF (%) 12,3 KPI (%)

1980

2022

Källa: SCB via Macrobond

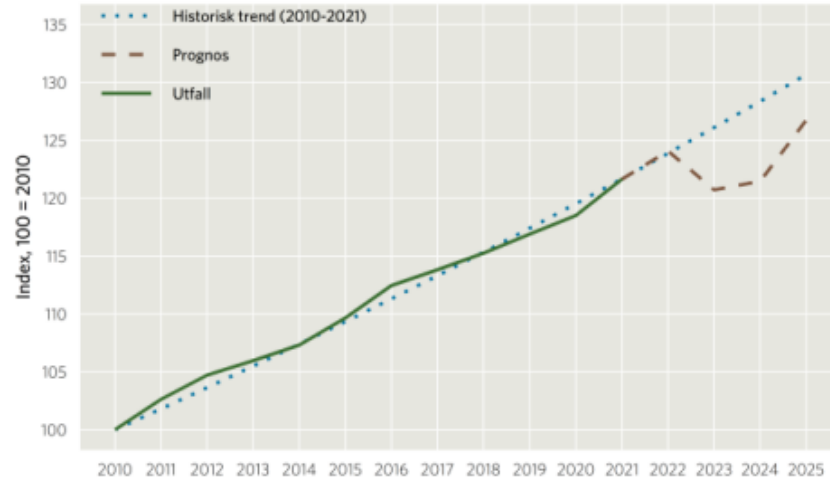

Hänsyn taget till
kostnadsutvecklingen

Varaktigt lägre reallt skatteunderlag

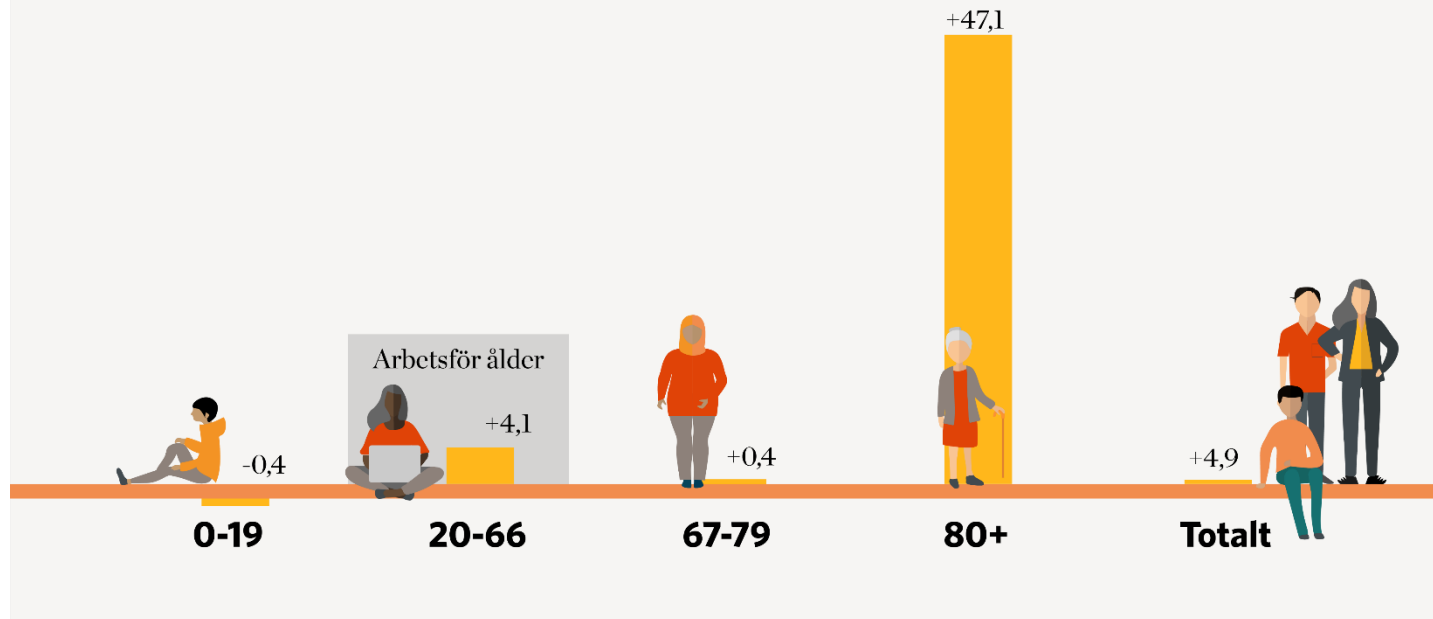
- Lågkonjunkturen slår på arbetade timmar 2023
- Prisnivån varaktigt högre
- Kräver anpassning av sektorn
- Kommer statsbidrag eller höjs skatten?

Real utveckling av skatteunderlaget
Procent

BEFOLKNINGSFÖRÄNDRINGAR

Förändringar i procent i olika åldersgrupper, år 2031 jämfört med 2021.

Möjligheter

- Umeå kommuns goda strukturella förutsättningar
- Ekonomiskt så utjämnar de kommunala utjämnningssystemen skillnaden i strukturella förutsättningar mellan kommuner
- Fördel utifrån tex kompetensförsörjning

Planering, styrning och uppföljning

Dan Gideonsson

Enhetschef, Styrning och samordning

Styrning definieras som:

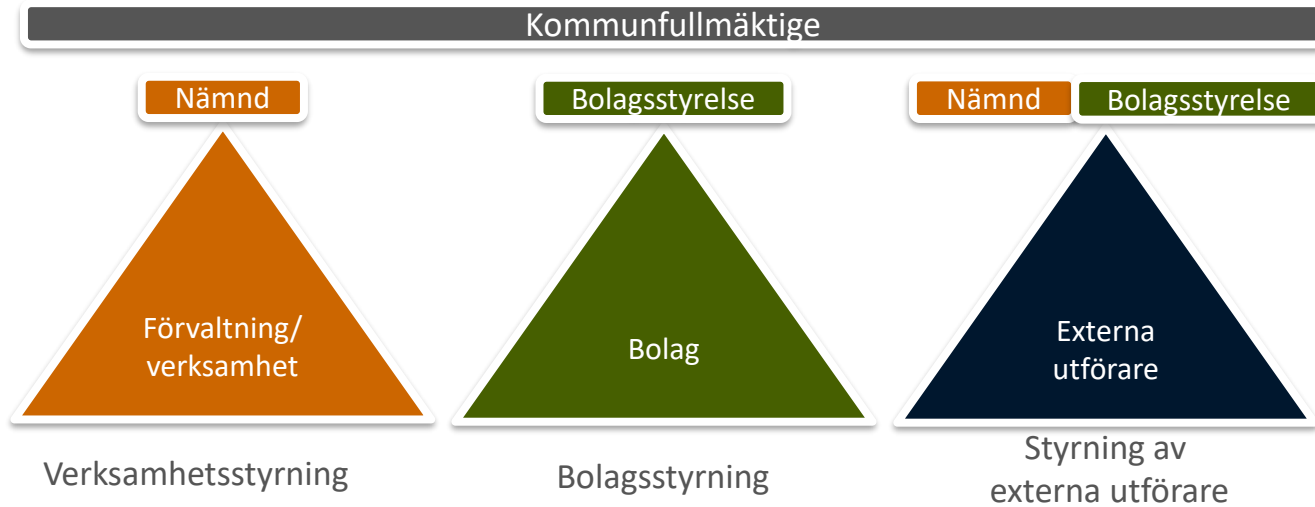
Alla de åtgärder som ledningen i en organisation vidtar för att påverka dess processer och resultat.

Politisk styrning definieras följaktligen som:

Alla de åtgärder som förtroendevalda/politiska organ vidtar för att påverka kommunens processer och resultat.

Vem ska styras?

I kommunen omsätts politisk ambition i praktik genom direkt styrning av tre huvudsakliga aktörer:

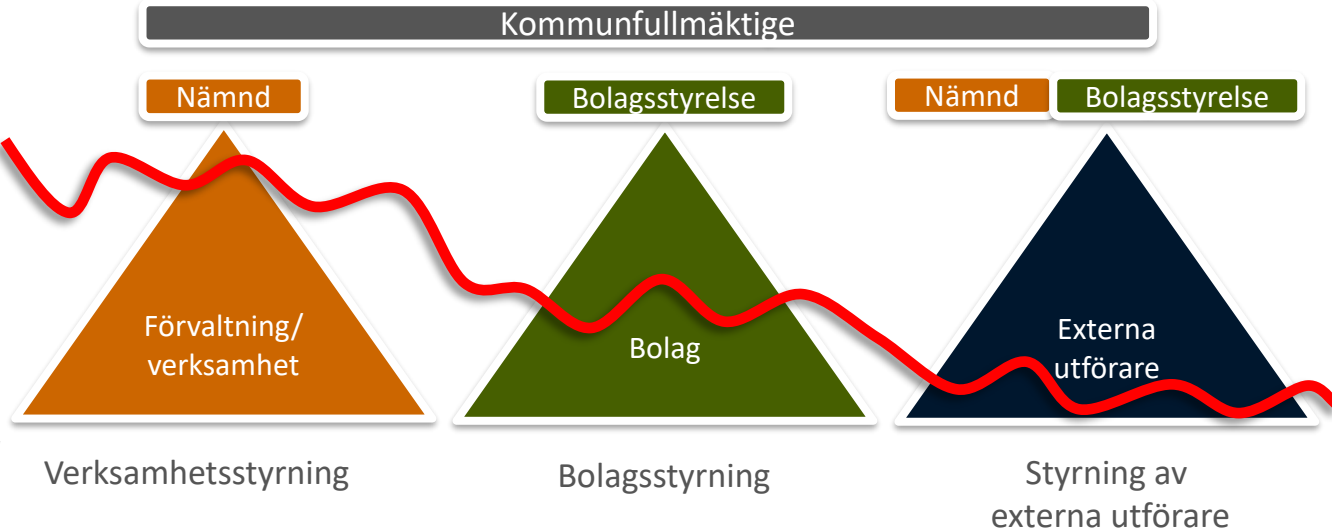

Många åsikter om styrningens utformning...

Styrningens
omfattning

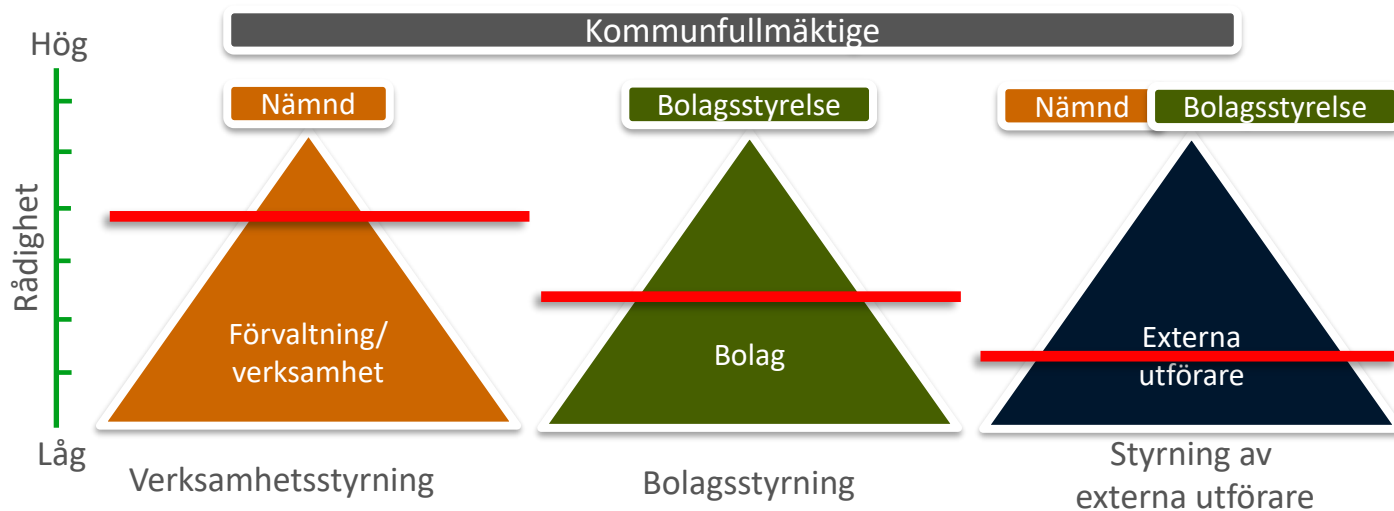
Hög

Låg

Val av verksamhetsform påverkar styrningens omfattning och utformning

Beroende på verksamhetsform har ni som förtroendevalda olika rådighet över den verksamhet som bedrivs

Olika styrformer

Tre huvudsakliga former av styrning:

ORGANISERANDE styrning

- Anger ansvar, mandat och grunduppdrag/ändamål

Reglemente

Delegationsordning

Bolagsordning

Vem

AKTIVERANDE styrning

- Anger mål, uppdrag, strategi och resurser

Översiktsplan

Strategisk plan

Planeringsdirektiv
& Budget

Övr planer/program

Verksamhetsplaner

Affärsplaner

Vad

NORMERANDE styrning

- Anger förhållningsätt och vägledning för genomförande

Policy

Riktlinjer

Regler

Rutiner & vägledningar

Hur

Organiserande styrning

Styrning som syftar till att tydliggöra och fördela ansvar och mandat

- Reglemente för nämnder
- Bolagsordningar
- Delegationsordningar

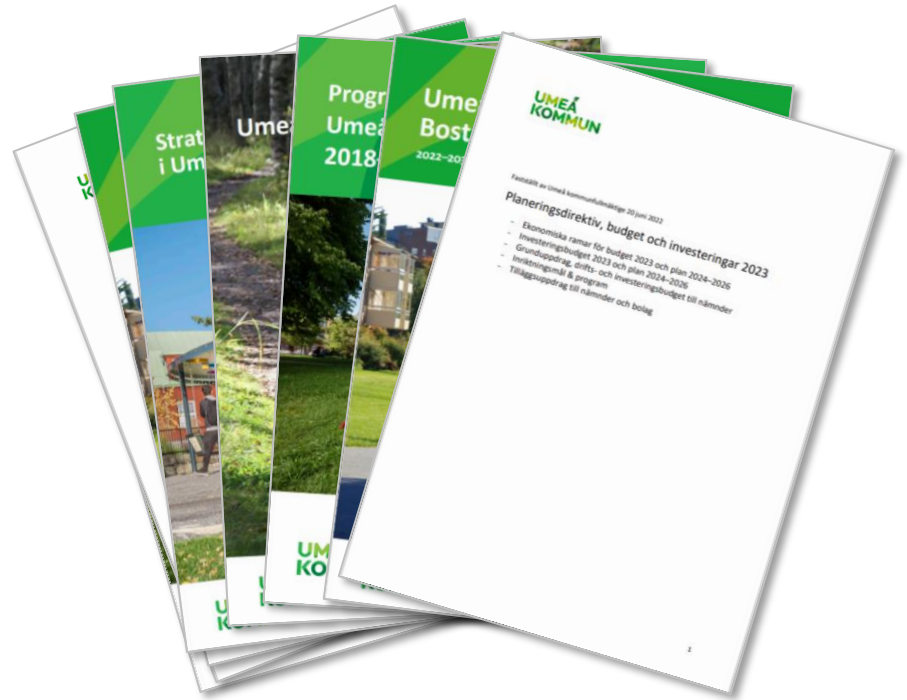
Styrning som tydliggör VEM som har ansvar/mandat för en specifik verksamhet eller fråga

Aktiverande styrning

Styrning som syftar till att åstadkomma förändring, rörelse, aktivitet.

Anger mål, inriktning och aktiviteter

- Planeringsdirektiv & budget
- Översiktsplan
- Verksamhetsplaner
- Affärsplaner
- Handlingsplaner
- Åtgärdsplaner

Styrning som tydliggör VAD som ska uppnås

Normerande styrning

Styrning som anger hur kommunen och kommunens medarbetare ska förhålla sig eller agera i en given fråga.

- Policies
- Riktlinjer
- Regler

Styrning som tydliggör HUR vi ska göra eller förhålla oss

Olika styrformer

Tre huvudsakliga former av styrning:

ORGANISERANDE styrning

- Anger ansvar, mandat och grunduppdrag/ändamål

Reglemente

Delegationsordning

Bolagsordning

Vem?

AKTIVERANDE styrning

- Anger mål, uppdrag, strategi och resurser

Översiktsplan

Strategisk plan

Planeringsdirektiv
& Budget

Övr planer/program

Verksamhetsplaner

Affärsplaner

Vad?

NORMERANDE styrning

- Anger förhållningsätt och vägledning för genomförande

Policy

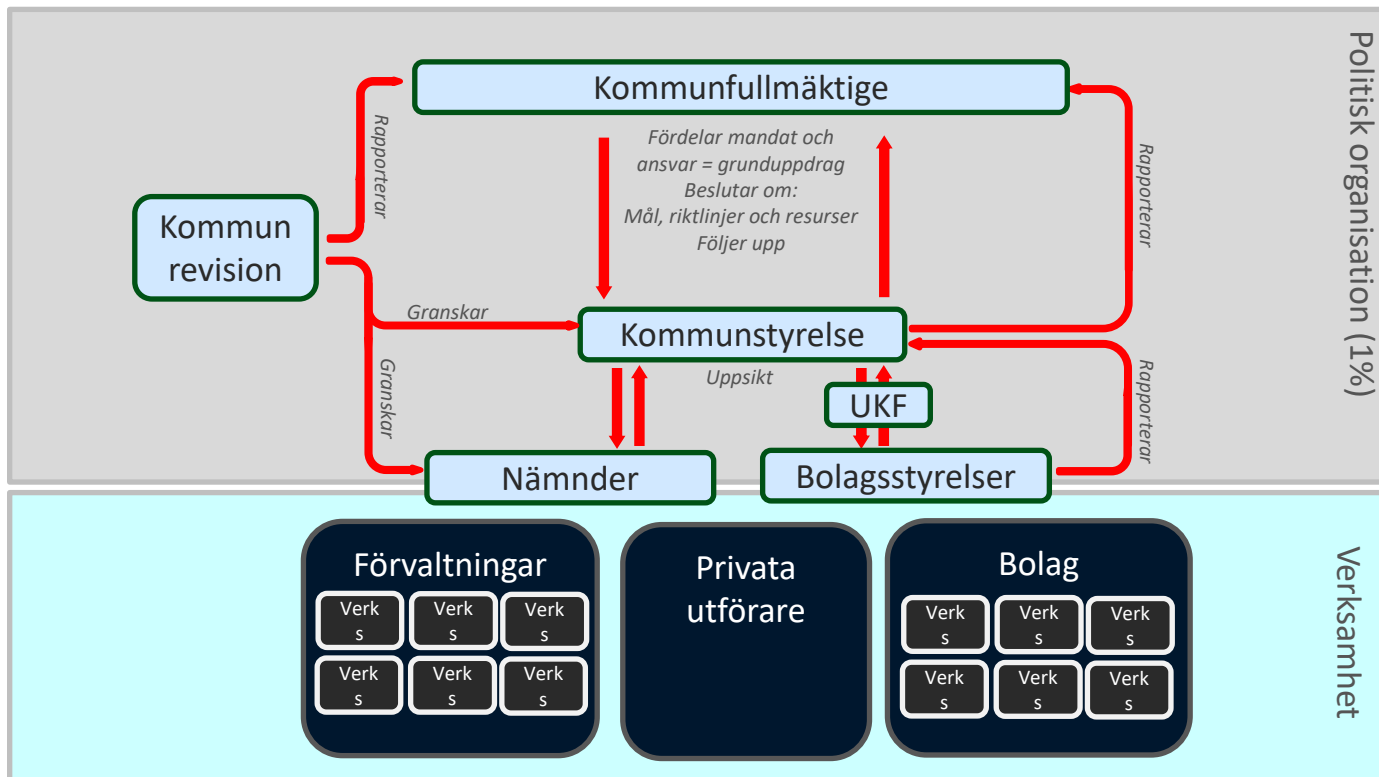
Riktlinjer

Regler

Rutiner & vägledningar

Hur?

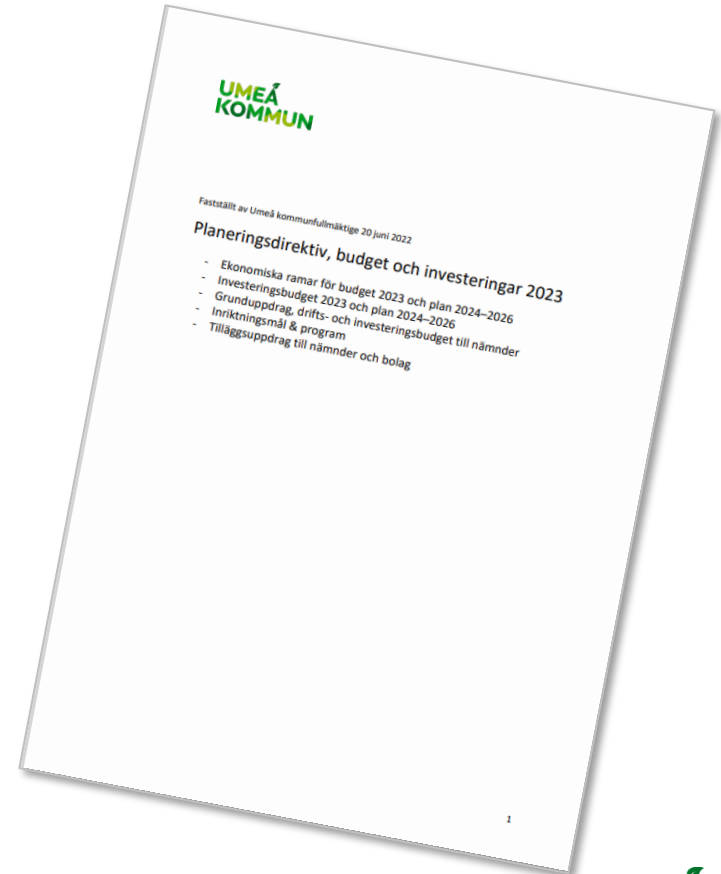
Olika roller i styrningen av kommunen

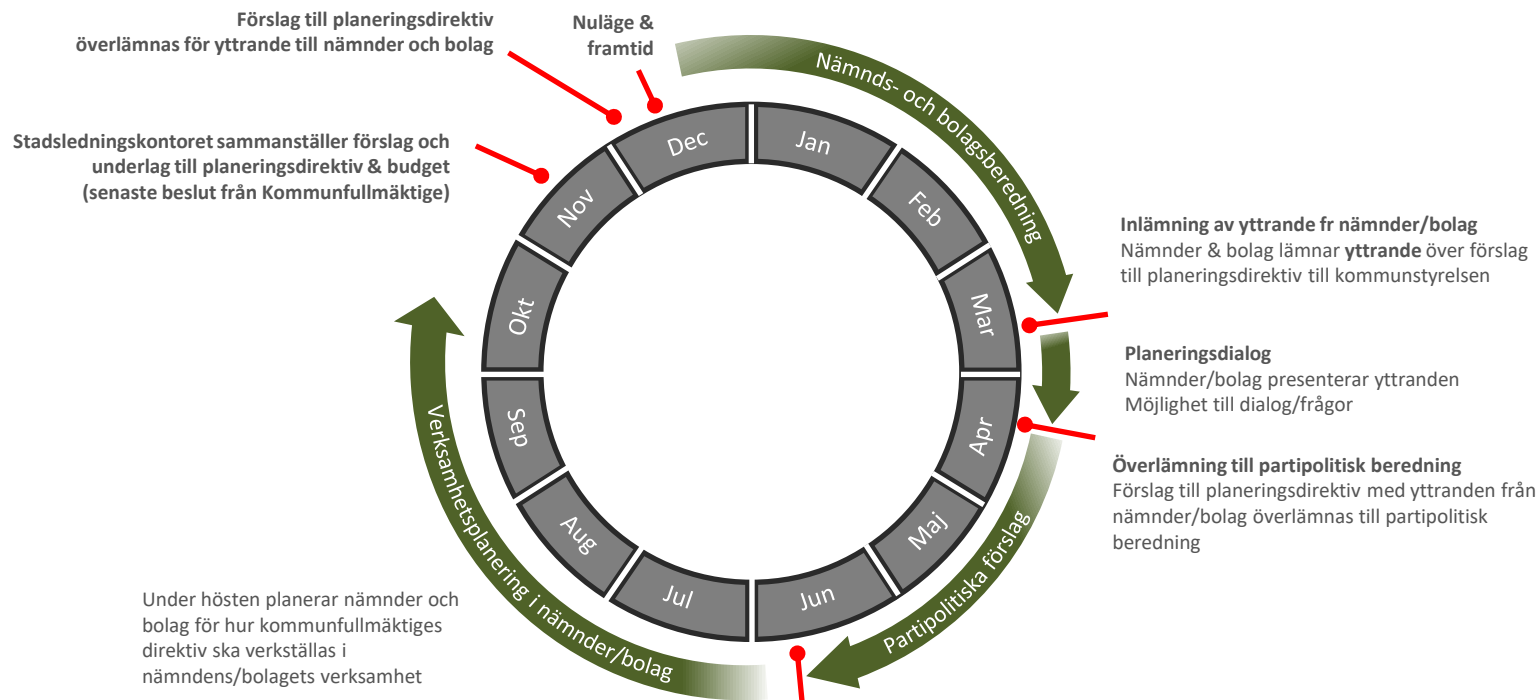
Planeringsdirektiv

I planeringsdirektivet för kommande år fastställer kommunfullmäktige:

- skattesats
- nämndsanslag för drift och investering
- kommunens finansiering
- grunduppdrag till nämnder
- inriktningsmål/program
- tilläggsuppdrag
- riktlinjer för god ekonomisk hushållning.

Kommunens planeringsprocess

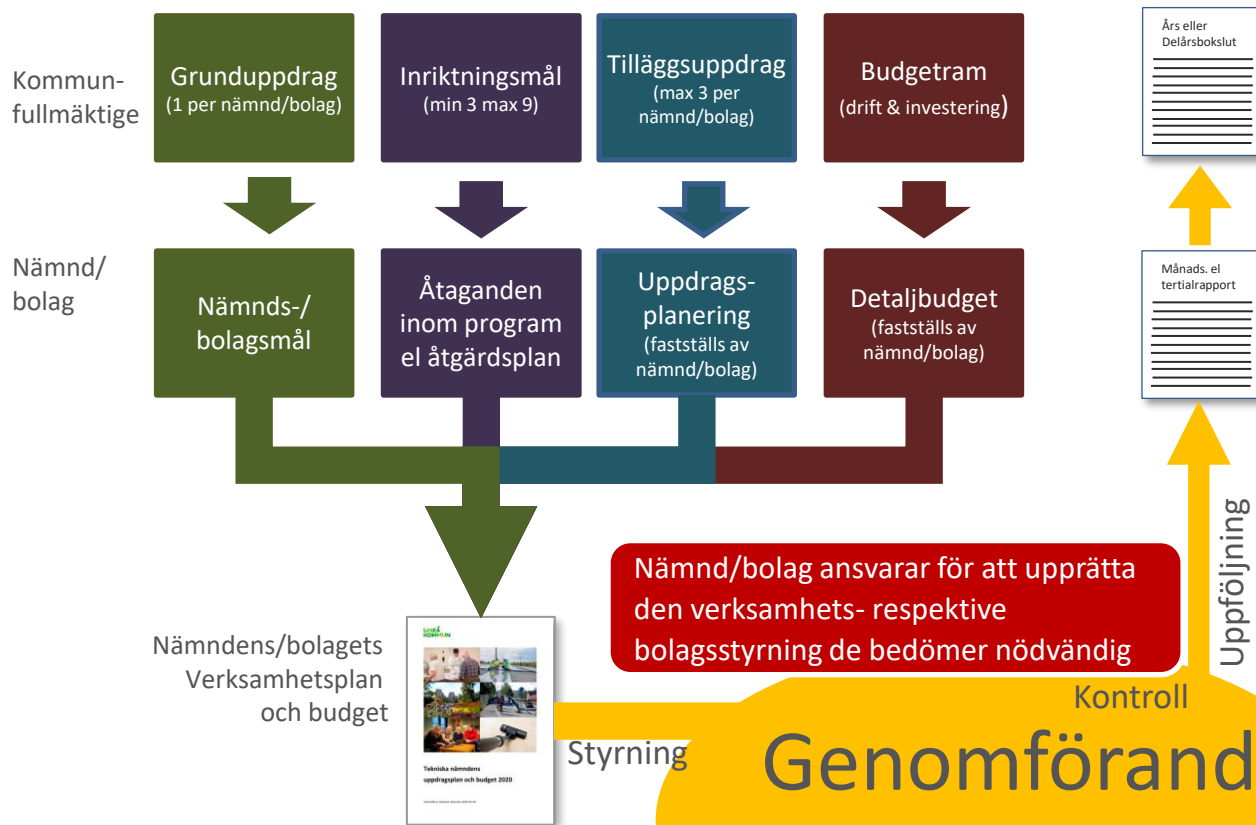

Juni - Kommunfullmäktige fastställer Planeringsdirektiv för 2024

- Grunduppdrag
- Drifts- och investeringsbudget
- Inriktningsmål & program
- Tilläggsuppdrag
- Revidering av taxor & avgifter (om behov finns)

Verksamhetsplan/affärsplan

Intern styrning och kontroll

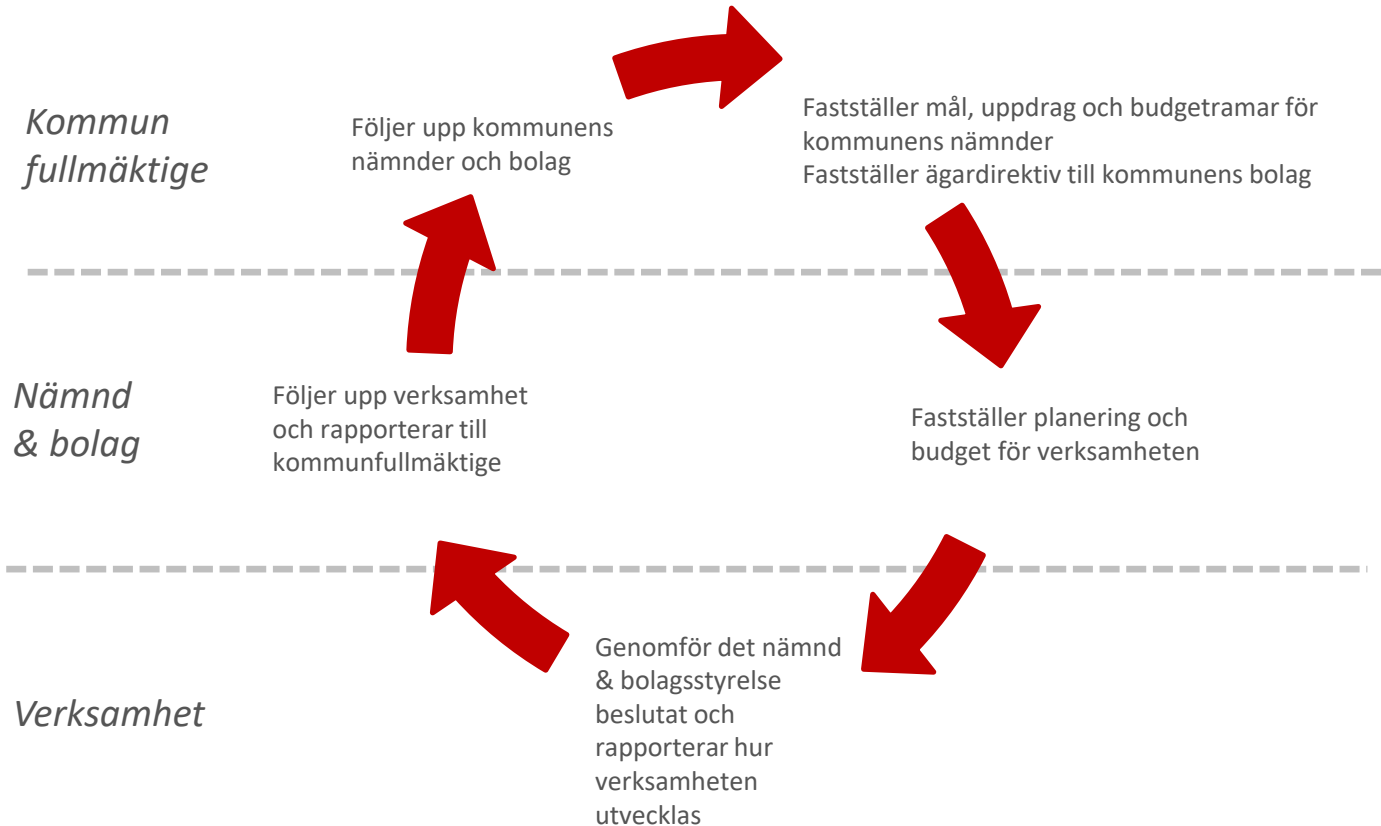
Med intern styrning och kontroll avses arbetet att med rimlig säkerhet uppfylla de generella verksamhetskraven om att nämndens/bolagets verksamhet:

- Bedrivs effektivt
- Redovisas på ett tillförlitligt och rättvisande sätt
- Hushåller väl med tillgängliga medel
- Efterlever lagar, regler och beslut

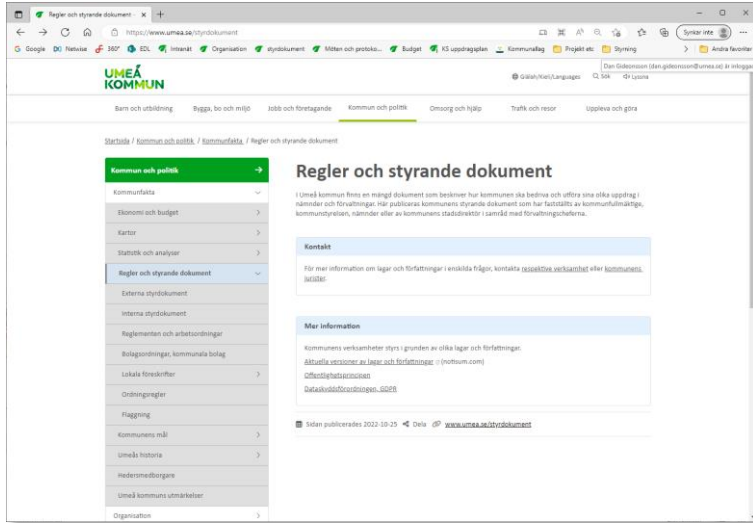
Nämnd och bolagsstyrelse ansvarar för att den interna kontrollen är ändamålsenlig och tillräcklig.

Planering, styrning och uppföljning

Mer om styrning, planering och uppföljning

Regler och styrande dokument

Umeå kommun finns en mängd dokument som beskriver hur kommunen ska bedriva och utföra sina olika uppdrag i nämnder och förvaltningar. Här publiceras kommunens styrande dokument som har fastställts av kommunfullmäktige, kommunstyrelsen, nämnder eller av kommunens stadsdirektör i samråd med förvaltningscheferna.

Kontakta oss

För mer information om lagar och författningar i enskilda frågor, kontakta [ansvariga verksamhet](#) eller [kommunens hemsida](#).

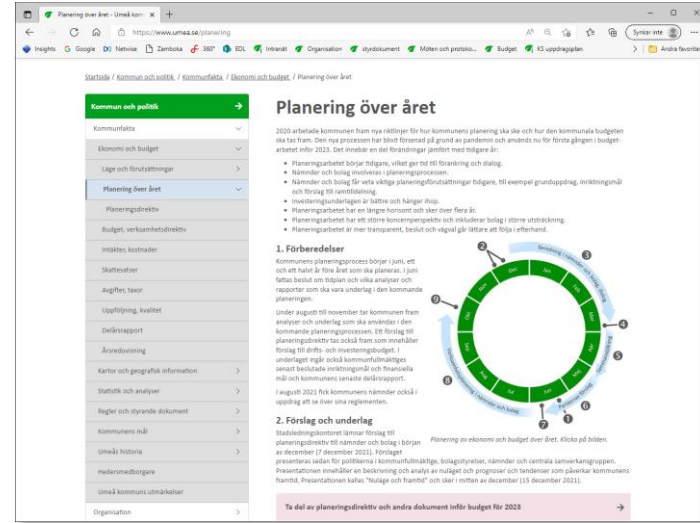
Mer information

Kommunens verksamheter styrs i grunden av olika lagar och författningar:

- [Aktuella versioner av lagar och författningar](#) (notum.com)
- [Offentlighetsprincipen](#)
- [Dataskyddsförordningen \(GDPR\)](#)

Skolan publicerades 2022-10-25 ◀ Dela [@ www.umea.se/styrdokument](#)

www.umea.se/styrdokument

Planering över året

2020 avsatte kommunen fram nya värtigheter för hur kommunens planering ska ske och hur den kommunala budgeten ska tas fram. Den nya processen har blivit förändrad på grund av pandemin och används nu för formen gången i budgetarbetet inför 2023. Det innebär en del förändringar jämfört med tidigare år:

- Planeringsarbetet börjar tidigare, vilket ger tid till förankring och dialog.
- Nämnder och bolag involveras i planeringsprocessen.
- Nämnder och bolag får veta vilka planeringsförslutningar tidigare, till exempel grunduppdrag, utvecklingsmål och förslag till investeringar.
- Investeringsunderlaget är bättre och klarar upp.
- Planeringsarbetet har en längre horisont och sker över flera år.
- Planeringsarbetet har ett större samverkansspel och inkluderar bolag i större utsträckning.
- Planeringsarbetet är mer transparent, beslut och valgör lättare att följa efterhand.

1. Förberedelser

Kommunens planeringsprocess börjar i juni, ett och ett halvt år före året som ska planeras. I juni fattas beslut om tidplan och vilka analyser och rapporter som ska vara underlag i den kommande planeringen.

Under augusti till november tar kommunen fram analyser och underlag som ska användas i den kommande planeringsprocessen. Ett förslag till planeringsdirektiv tas också fram som innehåller förslag till siffror och investeringsbudget i underlaget regler också kommunfullmäktige senast beslutade investeringsmål och finansiella mål och kommunens senaste delårsrapport.

I augusti 2021 fick kommunens nämnder också i uppdrag att se över sina reglementen.

2. Förslag och underlag

Stadsledningskontoret lämnar förslag till planeringsdirektiv till nämnder och bolag i början av december (7 december 2021). Förslaget presenteras också för politiker i kommunfullmäktige, borgargruppen, nämnder och samråds samverkansgrupper. Presentationen innehåller en beskrivning och analys av nuläget och prognoser och tendenser som påverkar kommunens framtid. Presentationen kallas "Värld och framtid" och sker i mitten av december (15 december 2021).

Planering av ekonomi och budget över året. Klicka på bilden.

Ta del av planeringsdirektiv och andra dokument inför budget för 2023

www.umea.se/planering

Fördjupningsutbildning
Ekonomi, styrning och planering 29 mars

Lunch

Åter 12.45

Juridik

Carina Lidgren Heimersson

Jurist

Regeringsformen

All offentlig makt i Sverige utgår från folket.

Den svenska folkstyrelsen bygger på fri åsiktsbildning och på allmän och lika rösträtt. Den förverkligas genom ett representativt och parlamentariskt statskick och genom ***kommunal självstyrelse***.

Den offentliga makten utövas ***under lagarna***.

Kommunens olika roller

Självstyre

Myndighet

Juridisk person

Kommunallagen 2017:725

Vad får en kommun göra?

- Allmänintresse
- Ska beröra medborgare eller kommunens område
- Ska inte göras enbart av någon annan (ex.vis staten)

Allmänna principer

- Lokaliseringsprincipen
- Likställighetsprincipen
- Förbud mot negativa retroaktiva beslut
- Självkostnadsprincipen

EU-regler påverkar !

Exempel på lagar som styr kommunen

Grundlagar

Regeringsformen

TF - offentlighetsprincipen

Övergripande lagar

Kommunallagen

Förvaltningslagen

Offentlighets- och Sekretesslagen

GDPR

LOU

Speciallagstiftning

SOL

Skollagen

PBL

Miljöbalken

Ordningslagen

Väglagen

m.fl.

Civilrättslagstiftning

Avtalslagen

Skadeståndslagen

Jordabalken

Organisation

- **Fullmäktige**

- **Nämnder**

Obligatoriska: Kommunstyrelsen, myndighetsnämnder, överförmyndare eller nämnd, valnämnd

- **Revisorer**

- En kommun eller ett landsting får lämna över skötseln av en **kommunal angelägenhet** till ett **kommunalt bolag**.

Förtroendevalda

- Valbar = 18 och folkbokförd i kommunen
- Ledande tjänsteman inte valbar (Stadsdirektör) och förvaltningschef i egen nämnd
- KF kan återkalla uppdraget om man ej beviljas ansvarsfrihet
- Eller dömd för brott som ger mer än två års fängelse

- Styrelseledamot i bolag inte förtroendevald enligt kommunallagen

Delegering från nämnd

- Till utskott, presidium, förtroendevald eller anställd i kommunen
- Möjlighet att delegera till anställd i annan kommun
- Brådskande till ordföranden
- Endast fc kan vidaredelegera

OBS !

– Delegationsbeslut skall alltid anmälas

Jäv

- Intressejäv
- Ställföreträdarjäv
- Tillsynsjäv
- Ombudsjäv
- Delikatessjäv
- Inte tvåinstansjäv utom vid myndighetsutövning

Laglighetsprövning

- Medlem kan överklaga 3 veckor från justering av protokollet anslagits, numera endast elektroniskt
  - Endast lagligheten prövas
  - Förvaltningsrätten kan bara upphäva beslutet
- Gäller inte om annan lag anger annat

Tryckfrihetsförordningen

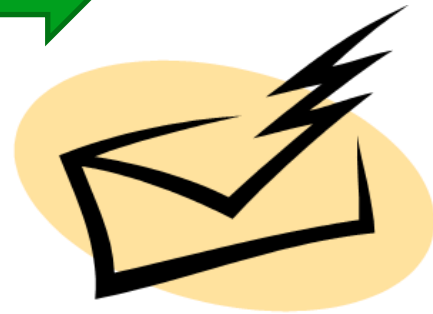
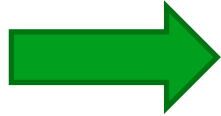
1 § Till främjande av ett fritt meningsutbyte och en allsidig upplysning skall varje svensk medborgare ha rätt att taga del av allmänna handlingar.

Allmän handling

....

Kommunjurister, stadsledningskontoret

- Carina Lidgren Heimersson, 090-16 12 54 070-586 12 54
- Lennart Nilsson, 090-16 12 08 072-208 17 04
- Eric Lindström, 090-16 32 15 070-233 07 97

Arbetsgivarrollen

Karin Ahnqvist

HR-direktör

UMEÅ KOMMUN

Personalpolitiska målen, Umeå kommun ska...

Arbetsgivarrollen mot verksamhet

Roll	Ansvar
Kommunfullmäktige	Kommunövergripande, policynivå-ramverk
Nämnder	Personalfrågor, verksamhetsförutsättningar, systematik
Personalnämnden	Uppföljande, övergripande sammanhållning
Kommunstyrelsen	Anställande myndighet- delegation till chefer/förhandlare

Arbetsgivarrollen

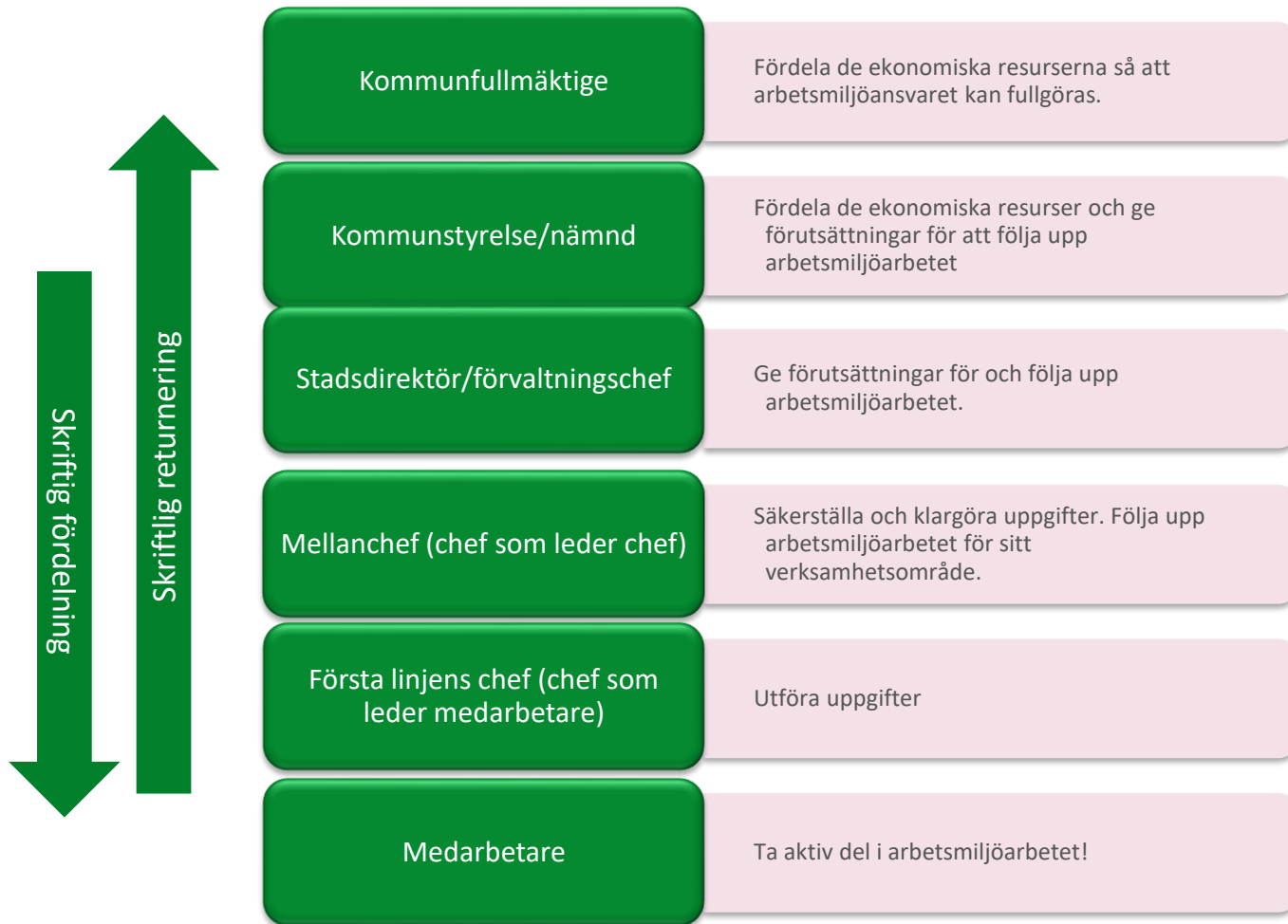
Kommunen är den "juridiska person" som har det yttersta arbetsgivaransvaret

I rollen som förtroendevald politiker ingår att som arbetsgivare företräda kommunen gentemot fackliga organisationer, arbetstagare, myndigheter m.m.

Delegationsordningen och beslut ger tjänstemannaledningen uppdrag att företräda och agera

Den politiska ledningen ska följa upp fattade beslut

Arbetsrätt

T.ex. LAS, MBL, lön, semester, förälder, diskrimineringslagen

Anställning, lön, rättigheter, placering

Facklig företrädare

Tillsyn av:
Parterna

Arbetstid

Arbetstidslagen
Kan ersättas av kollektiv avtal

Övertid, jour, vila, natt, rast, schema

Facklig företrädare

Tillsyn av:
Parterna=vid avtal
Arbetsmiljöverket=
om avtal saknas

Arbetsmiljö

Arbetsmiljölagen
Föreskrifter

Fysisk, organisatorisk och social arbetsmiljö

Skyddsombud

Tillsyn av:
Arbetsmiljöverket

Medbestämmande och samverkan - vår grund

- MBL Skapa förutsättningar för inflytande på arbetsplatsen.
- Samverkansavtalet, forum för information, dialog och tidig samverkan före beslut i personal- och verksamhetsfrågor Umeå kommun.
- Ersätter primär förhandling och information enligt MBL Inkluderar hälso-, arbetsmiljö- och skyddsfrågor.
- Alla förvaltningar, alla fackliga organisationer.

Partssamverkan kommun och regioner

Centrala parter SKR, respektive centrala fackliga organisationer

Fackliga organisationer är organiserade i 5 avtalsområden (Huvudöverenskommelse kallat HÖK med löneavtal)

- Kommunal
- Lärarnas samverkansråd
- AKV – Vision, Ledarna, Teaterförbundet, Akademikerförbundet SSR
- Vårdförbundet, Fysioterapeuterna
- Akademikeralliansen

Lokala kollektivavtal

Kan endast tecknas om det anges särskilt i centralt kollektivavtal

Syfte:

- arbetsgivare, facklig organisation och medarbetare ska ha något att vinna på ett lokalt kollektivavtal
- åstadkomma lösning på ett behov i verksamheten. Det som inte regleras i centralt kollektivavtal, till exempel flexibel arbetstid, arbetstidsmodeller, extra ersättningar, rekrytering

Lön och budget - de eviga frågorna!

” Lönebildning är den process som sammantaget skapar den mångfald av aktiviteter och ställningstaganden Umeå kommun gör för att sätta en adekvat och relevant lön på medarbetare och därmed åstadkomma en ändamålsenlig lönestruktur.

Umeå kommun ska tillämpa en gemensam lönepolitik och uppträda som en arbetsgivare i förhållande till sina medarbetare och de fackliga organisationerna.”

Lönepolicy Umeå kommun

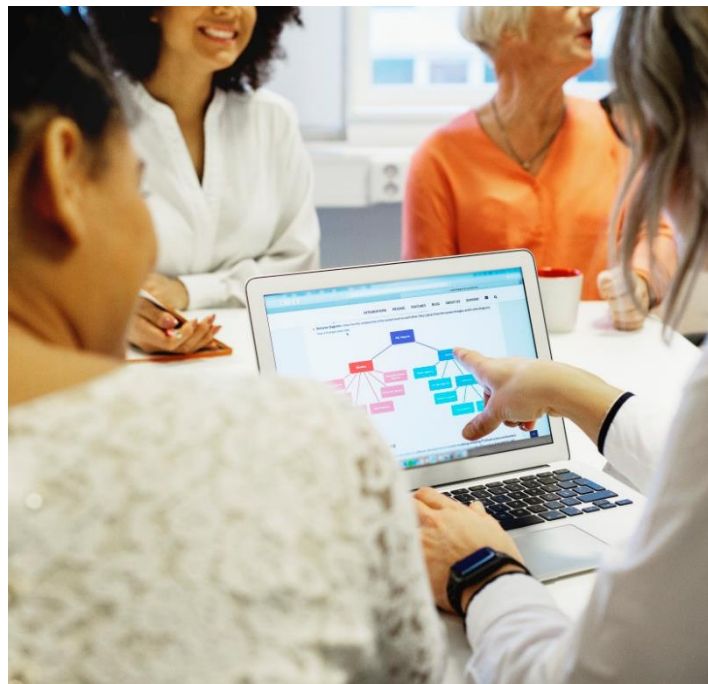
Att tänka på som förtroendevald

- Alla förtroendevalda har ett arbetsgivaransvar – företräder arbetsgivaren
- Företräda arbetsgivaruppfattning, ingen motsättning att vara aktiv
- Respektera avtal, processer, beslut, partsarbetet och tillhörande roller - delegerat det praktiska i vardagen till tjänsteperson
- Inte särbehandla någon facklig organisation eller individ, avtal/lag måste efterlevas

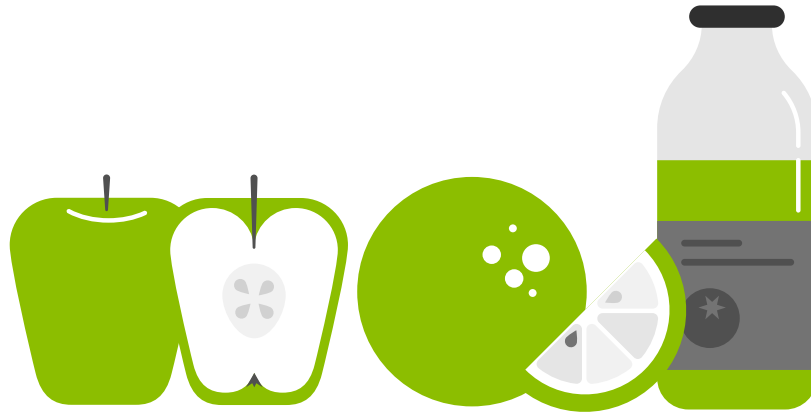
Hur kan du ta ditt ansvar som förtroendevald?

- Säkerställ din och er kompetens SKR
- Arbeta aktivt med nämnden/bolagets nyckeltal och uppföljning
- Bibehåll arbetsmiljö och kompetensförsörjningsfrågorna på dagordningen- aldrig klart
- Öppet respektfullt samtalsklimat

Fika

Åter 14.25

Förtroendevalda och tjänstepersoner

Karin Ahnqvist, HR-direktör

Eva-Lena Fjällström, säkerhetschef

Värna den öppna, konstruktiva debatten

”I Umeå har vi alltid diskuterat, vänt och vridit på argumenten, som en viktig del i den demokratiska processen.

Sverige har precis firat 100 år av demokrati och att vi dessutom i år har gjort våra röster hörda i ett val lyfter betydelsen av samtalen, debatten och diskussionerna.

Ibland måste debatten vara tuff, men den får aldrig bli så hård och illasinnad att människor hotas och att röster tystnar.”

- Marie-Louise Rönmark, Ordförande Kommunfullmäktige Umeå kommun

[Text i sin helhet](#)

Välfärd och kommunal verksamhet, ett samspel

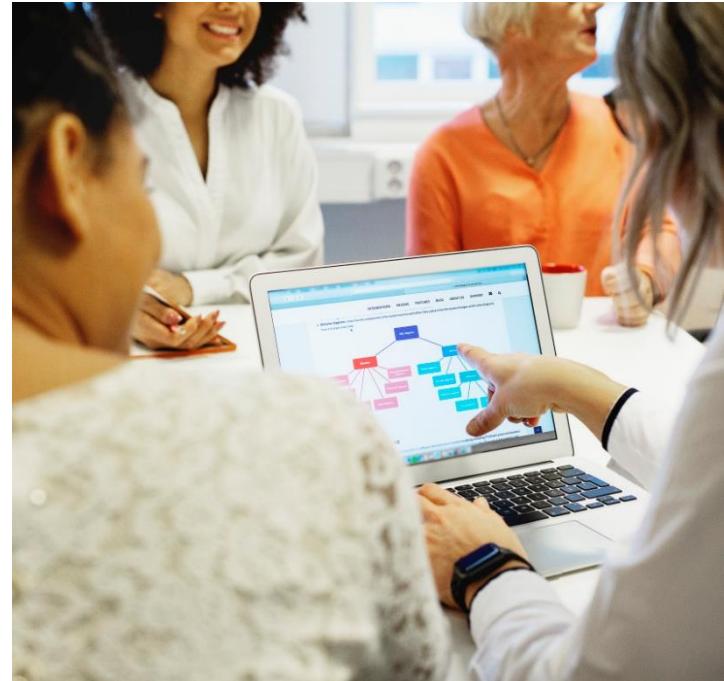
”Som förtroendevald har du en stor möjlighet att synliggöra demokratin och att engagera medborgarna i samtal om politik. Om alla samtal genomsyras av respekt kan människor i allmänhet känna förtroende för både de folkvalda och demokratin som samhällssystem.

Tyvärr så utsätts förtroendevalda för kränkningar och hot. Det kan skapa oro, för egen del och för anhöriga, och leda till att förtroendevalda censurerar sig själva. Det är ett allvarligt problem om människor undviker att delta i det demokratiska samtalet för att det innebär risk för hot, hat eller kränkningar. Demokratin kan inte tas för given, att värna om den är ett ständigt pågående arbete.”

[Trygg som förtroendevald](#)   [#ståuppmothatet](#)

Hur jobba med säkerhet som förtroendevald?

- Säkerställ din och er kompetens som partigrupp, nämnd, bolag, ex. genom SKR Säkerhetsutbildning & Sunt arbetsliv
- Efterfråga och följ rutiner, riktlinjer gör löpande riskanalyser
- Bibehåll arbetsmiljö och säkerhetsfrågorna på dagordningen- aldrig klart
- Öppet samtalsklimat och respekt för rollfördelning

Att tänka på som förtroendevald

- Du har rätt att känna dig säker- anmäl alltid
- Du är inte anställd av Umeå kommun- men vi stöttar dig
- Vi jobbar med att stärka och utveckla vårt säkerhets och tillhörande arbetsmiljöarbete
- Ditt beteende påverkar även andras säkerhet, trygghet och arbetsmiljö
- Respektera avtal, processer, beslut, partsarbetet och tillhörande roller

Hur sammanfattar
vi dagen?

Vad tar du med dig
från den här dagen?

Fördjupningstillfällena under våren

20 feb	Fördjupad kommunkunskap
20 feb	Möteteknik för nämndpresidier
20 mars	Verksamhetsutveckling, digitalisering och kvalitet
20 mars	Social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet
29 mars	Ekonomi, planering, styrning och uppföljning
30 mars	Översiktsplanering
3 maj	Personalpolitik och lönebildning
3 maj	Säkerhet och trygghet för förtroendevalda

Inbjudan skickas ut via mail (Outlook)

Tack för idag!

